

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ
Силабус навчальної дисципліни

ОСНОВИ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент *Мацегора Іван Леонідович*

Кафедра: слов'янської філології, II корпус, ауд. 426

E-mail: ivanmatsehora212@gmail.com

Телефон: (061) 289-41-05

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:	спеціальність 035 «Філологія» спеціалізація 035.034 «Слов'янські мови і літератури (переклад включно)», перша – російська. Освітньо-професійна програма «Російська мова та зарубіжна література. Друга мова» Бакалавр						
Статус дисципліни:	Нормативна						
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24	Рік навчання	4	Тижні	16
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 16 Практичні заняття – 16 Самостійна робота – 58			
Вид контролю:	залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=760						
Консультації: особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, II корпус, ауд. 426; дистанційні – ZOOM, Viber, за попередньою домовленістю							

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «основи слов'янської філології» є ознайомлення студентів із особливостями та закономірностями розвитку слов'янських мов. Дисципліна має пропедевтичний характер, закладаючи основи подальшого вивчення лінгвістичних дисциплін, в яких висвітлюються питання типологічного мовознавства на матеріалі східнослов'янських мов, а також більш глибокого опанування другою мовою (англійською)

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи слов'янської філології» є загальний опис становлення і розвитку системи слов'янських мов, частково германських мов; історико-лінгвістичний та лінгвокультурологічний коментар до наукового вивчення сучасної російської мови як однієї зі слов'янських та іноземної мови

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможеться:

- аналізувати особливості та явища фонетичної й граматичної будови, їх продовження чи видозміну в сучасній російській мові;
- реконструювати праслов'янські етимони з урахуванням фонетичних процесів старослов'янської та української мов;
- визначати старослов'янські елементи в системі сучасної української мови, характеризувати їх статус та функціональне призначення.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації, лекції, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=760>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (тах 5 балів) – на кожному практичному занятті.

Письмова контрольна робота (тах 5 балів) - наприкінці кожного змістового модулю курсу. Контрольна робота складається з двох питань (тах 1 модуль-9 балів, 2 модуль – 9 балів) – теоретичного (дати визначення терміну, розкрити сутність поняття) та практичного завдання, переклад текстів зі старослов'янської мови на українську мову.

Додаткові види роботи:

Індивідуальне письмове завдання у вигляді презентації або доповіді (тах 20 бали) виконується за бажанням студента. Темі презентації та доповіді на вибір студента зазначені у розділі «Індивідуальне завдання». Усі письмові завдання подаються виключно через платформу Moodle. <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2618>

Презентація або доповідь передбачає: вступ, 2-3 питання основної частини, висновки, список використаної літератури.

У вступі визначається актуальність теми де студент декларує власну точку зору на проблему, мета і завдання даної роботи; характеризується використана література.

В основній частині розкривається зміст проблеми, історія становлення і сучасний стандартний стан проблеми. Індивідуальне завдання завершується висновками.

У висновках треба підвести висновки. Важливо щоб вони мали особистісний характер. Список літератури повинен включати не тільки підручники і посібники, але і монографії та наукові джерела (не менше 2). Список літератури складається з 10-15 джерел. При цитуванні обов'язково вказати джерело і сторінку, на якій поміщено цитату.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на заліку (тах 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох теоретичних питань. Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=2618>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (тах 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Групова робота на практичному	Практичні 1,2,3,4,5	25
	Письмова контрольна робота	Тиждень 7	5
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Групова робота на практичному	Практичні 6,7,8,9,10	25
	Письмова контрольна робота	Тиждень 14	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ
Силабус навчальної дисципліни

Підсумковий контроль (max 40%)		
<i>Залік</i>		20
<i>Захист індивідуального завдання</i>		20
Разом		100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1.			
Лекція 2 (4 г.) Практичне 1 (4г.)	<i>Історія створення письма у слов'ян</i> <i>Історія створення письма у слов'ян</i>	<i>Теоретичні питання з історії створення письма у слов'ян.</i> <i>Практичне завдання: 1. Прочитати та перекласти текст "Письмена черноризця Храбра" 2. Підготувати реферати на тему: а) Слов'янські мови та їх спорідненість; б) Значення діяльності слов'янських просвітителів</i>	5
Лекція 2-3 (6 г.) Практичне 2 (6 г.)	<i>Пам'ятки слов'янського письма</i> <i>Пам'ятки слов'янського письма</i>	<i>Теоретичні питання зі слов'янської палеографії. Глаголичні пам'ятки. Кириличні пам'ятки. Латиномовні пам'ятки. Підготувати презентації з теми: Пам'ятки слов'янського письма Презентації або доповіді індивідуальних завдань</i>	5
Лекція 4 (4 г.)	<i>Звукова система старослов'янської мови II п. IX ст.</i>		

Практичне 3 (2 г.)	<i>Звукова система старослов'янської мови II п. IX ст</i>	<i>Теоретичні питання з фонетики старослов'янської мови. Практичні завдання</i>	5
Лекція 5 (2 г.)	<i>Перехідні палаталізації задньоязикових приголосних</i>		
Практичне 4 (2 г.)	<i>Перехідні палаталізації задньоязикових приголосних</i>	<i>Теоретичні питання з фонетики старослов'янської мови. Практичні завдання. Презентації або доповіді індивідуальних завдань</i>	5
Змістовий модуль 2.			
Лекція 6 (4 г.)	<i>Дієслово</i>		
Практичне 7 (4 г.)	<i>Дієслово</i>	<i>Теоретичні питання з теми: Дієслово. Практичні завдання, читання та переклад текстів</i>	5
Лекція 7 (2 г.)	<i>Службові частини мови</i>		
Практичне 8 (2 г.)	<i>Службові частини мови</i>	<i>Практичні завдання, читання та переклад текстів</i>	5
Лекція 8 (4 г.)	<i>Особливості синтаксису. Односкладні речення</i>		
Практичне 9 (2 г.)	<i>Особливості синтаксису. Односкладні речення</i>	<i>Практичні завдання, читання та переклад текстів. Презентації або доповіді індивідуальних завдань</i>	5

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Леута О. І. Старослов'янська мова. Київ : Інкос, 2007. 255 с.
2. Майборода А. Старослов'янська мова. Київ.: Вища школа, 1975. 267 с.
3. Моренець В. В. Старослов'янська мова. Київ : Наукова думка, 1973. 134 с.
4. Станівський М. Ф. Старослов'янська мова. Київ : Наукова думка, 1983. 253 с.

Додаткова

1. Белей Л., Белей О. Старослов'янсько-український словник. Львів : Монастир Монахів Студит, 2001. 317 с.
2. Гнатюк Л.П. Старослов'янська мова. Київ 2015. 249 с.
3. Леута О.І. Гаврилук О. Р. Старослов'янська мова : навчально-методичний комплекс. Київ : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2018. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. Громик Ю.В. Старослов'янська мова. Збірник вправ та завдань. URL: <http://www.univer.lutsk.ua/img/facult/17/176/Hromyk.pdf>
2. ЕНЦИКЛОПЕДІЇ «УКРАЇНСЬКА МОВА» URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
3. Писемні пам'ятки URL: <http://besieda.in.ua/pismo/pisemni-pamiatky>
4. Словник старослов'янської мови URL: <http://slavyanskiy.clan.su/forum/49-115-1>
5. Черноризец Храбр. Сказання про письмо URL: http://krotov.info/history/09/3/flor_06.htm
6. Палеографія URL: [Opera - \[Палеографія. Українська мова. Енциклопедія.\]](#)
7. Старослов'янська мова URL: [Opera - \[Старослов'янська мова\]](#)
8. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Старослов'янська мова»: URL: http://sites.znu.edu.ua/bank/index.php?action=url/view&url_id=815

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на періоджерело. Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим.

Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Cisco Webex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу irynailchenko2017@gmail.com У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр

академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds571a>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**

Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380612287550)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim> **Школа**

Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>